БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 71 (8903) МАРТЫН 26 ЧЕТВЕРГ 1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

...-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр шудалха

...орон коммунистическэ ...үргэн далайсатайгаар ...үедөө оробо гэжэ пар...съезд тодорхойлон тэм... Коммунистическэ хүмүү...н, соёл сурталай хүдэлмэ...үдалнууд түрүү зэргын ...артай гэжэ съездын шиид...үүд дотор онсолон тэмдэг...ой. Тиимэһээ эдэ асуудал...ртийна, советскэ, комсомо...офсоюзай болон ниитын бу...анизацинуудай гол анхарал...а болоно. **«Манай партиин, ...соёл сурталай бүхы хүдэл...совет хүнүүдые шэнэ шэнжэ ...йгаар, хамтын ёһо хүндэл... хүдэлмэридэ дуратай ...социалистическэ интерна...змын, патриотизмын үзэл ...гоор, шэнэ обществын ёһо ...й үндэр дээдэ эрилтэдэ ха...ар, марксизм-ленинизмын ...долтойгоор хүмүүжүүлхэ** ...-гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев ...ээрэ хэһэн элидхэл соогоо ...байна.

...урталай хүдэлмэри болбол ...стическэ общество байгуу... шэнэ һайхан шэнжэ шана...т хүнүүдтэ нэбтэрүүлхэ зо... Энэ шэнжэ шанарынь ...жалдаа коммунистическэ ...андаха, мүнөөдэр—үсэгэл... һайнаар, үглөөдэр—...эйхиһөө һайнаар хүдэлмэ...улада шармайн оролдохо, ...стическэ ёһоной гурим са... бэедээ нүхэрэй ёһоор ту...а, үнэн сэхэ байха, ниитын ...бдэгшэдтэ тэсэшэгүйгөөр ...ябадал болоно.

...анда болон агитаци, соёл ... бүхы хүдэлмэри ойлгосо... зорилго түгэлдэр байха ...ингээл һаа энэ хүдэлмэри ...тэй, хүсэтэй байха болоно. ...бодолой хүдэлмэри болбол ...а үзэл бодолтой, мүн үн...агай үлэгдэлнүүдтэй эбсэ...айха зэргэтэй.

...на гэгээрэлэй бүхы хү...баһал иимэ шэглэлтэйгээр ...аха болоно. СССР-эй ара...ые 1959—1965 онуудта ...даабарита тоонууд тухай ...ущевой элидхэлые, тэрэшэ...иин XXI съездын бусад ма...удые коммунистнуудай, ...еллигенциин творческоор ...хэрэг тэдэнэй үзэл бодо...р урган дэбжэхэдэ, ком...айгуулагшадые марксизм...ын үзэлөөр хүмүүжүүлхэ...а байна.

...а комитедүүд, пропаган... семинарай хүтэлбэри...ездын түүхэтэ документ...далха хэрэг эмхидхэхэ...ршадай эрилтые, нютагай ...алые хараадаа абаха ...Съездын материалнуудые ... бэелүүлэгдэхэ хэмжээ...үд тухайгаа юрэ хэлээд ...ахагүй, харин манай ара...һан агуухэ илалтануу...шадта теоретическэ гүн...заажа ойлгуулха, комму...үулха хэрэгтэ тэдэнииe ...ха ёһотой.

...жэлэй түсэбэй бүхэсоюз...на хэмжээнэй тоонуудые харуулхын хажуугаар, мүн өөрынгөө предприятиин, колхоз, совхозой үйлэдбэриин тодорхой түсэбүүдые һурагша бүхэнэй мэдэдэг байхаар, даабаряа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнууд болон комсомолшуудай түрүү үүргыень ехэ болгохоор, эдэбхи үүсхэлыень улам бадаруулхаар пропагандист бүхэн өөһэдынгөө хэшээлнүүдые үнгэргэжэ байха зэргэтэй. Республикын колхоз, совхозуудай коммунистнууд съездын материалнуудые үзэжэ байха үедөө, жэшээнь, энэ жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын тула шэнэ арга боломжонуудые элирүүлээ һаа, тэдэ хэшээлнүүд уг зорилгодоо хүрэхэ байна. ПВЗ-гэй кузнечнэ цехын партийна организациин кружогой хэшээлнүүд һайнаар үнгэргэгдэнэ. Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ тушаа партиин XXI съездын табиһан зорилгонуудые шудалха зуураа, кружогой һурагшад эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ өөһэдынгөө үүргэ тодорхойлжо, нэн түрүүн бэедээ бүри эрилтэтэйгээр хандадаг болохо, цехынгээ хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам эдэбхитэйгээр ябуулха гэжэ бүхөөр хадуужа абаһан байна.

Тиимэ болохоороо шудалжа байгаа асуудалнуудай теоретическэ гүнзэгы удхатай, тус тус коллективэй бодото зорилгонуудтай холбоотой байхада, партийна гэгээрэлэй хүдэлмэри ехэ аша туһатай байха.

Партийна организацинууд съездын материалнуудые коммунистнуудай бэеэ даагаад шудалха хэрэгтэ тон ехэ анхарал табиха, тэдэндэ саг үргэлжэ туһалха, зүбшэл заабари үгэхэ, тэдэниие бүлэг бүлэгөөрнь суглуулаад гү, али тус тустайнь хөөрэлдөө үнгэргэжэ байха хэрэгтэй. Съездын табиһан шухала шухала асуудалнуудаар теоретическэ конференцинүүдые үнгэргэхэдэ ехэ туһатай байна. «XXI съезд дээрэ марксизм-ленинизмын теориин саашадаа хүгжөөгдэһэн тухай» теоретическэ конференцидэ бэлдэжэ байхадаа партиин Баргажанай айком зүб юумэ хэнэ гээшэ. Элидхэлһээ гадна 8 реферат тэрэ конференци дээрэнь зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр үзэхэдэ пропагандистнууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Пропагандистнарта ходо туһалжа, теоретическэ асуудалнуудаар зүбшэл үгэжэ, методическа туһа хүргэжэ байха шухала. Тэрэшэлэн политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд, пропагандистнарта, кружок, семинарнуудай һурагшадта, съездын материалнуудые бэеэ даагаад шудалагшадта ходо туһалжа байха уялгатай.

Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүд болон материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха, өөрынгөө предприятиин хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гээшэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай хэрэгэй таһаршагүй хубинь мүн.

Американ ажал-ябуулагшадай бэшэгтэ

...-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. ХРУЩЕВОЙ үгэһэн харюу

...зэбсэг туршалга болюул... Америкын 22 элитэ поли...жал-ябуулагшадай, эрдэм...ромышленностиин ээдэй ...ССР-эй Министрнүүдэй Со...рүүлэгшэ Н. С. Хрущевой ... Вашингтондохи СССР-эй ...оор дамжуулагдан абта...а. США-гэй президент Д. ...эртэ, Великобританиин ...министр Г. Макмилланда ...иимэ бэшэгүүд эльгээгдээ. ...ын ажал-ябуулагшадта ...ущевой эльгээһэн харюу... соо иигэжэ хэлэгдэнэ. ...туршалга болюулха тухай ...алха гээшэ ехэ удхаша... Советскэ правительст...ог. Иимэ хэлсээ баталаа ...а, водородно зэбсэг ху...ихо замда түрүүшын шу... боложо үгэхэ һэн гэжэ ...гүнзэгыгөөр этигэдэг бай... Женевэдэхи зүблөөнэй ураг...айхын тулада Советскэ ...ство олон юумэ хэһэн ...байшье Женевэдэхи зүб...лөөнэй байдал һанаа зо...обоод байнхай гэжэ ха...тэмдэглэгдэнэ.

... Великобританиин делегации ...дерна зэбсэг туршалга ...тухай үгэеэ ойлголсохые ... гадна, харин энэ асуудалаар хэлсээ баталалгада һаад ушаруулхын тулада бүхы юумэ хэдэг байна. Женевэдэхи зүблөөнэй дүрбэн һарын турша соо үргэлжэлөөд байбашье, баруун гүрэнүүдэй баримталдаг хараа бодолһоо уламжалан тус зүблөөн урагшаа ябахаяа болёод, гаһалдахын аюулда хүрөөд байна.

Зүблөөнэй зохёохо гэжэ байһан хиналтын гурим тодорхой, «бүхы үнэн зүб эрилтэнүүдтэ тааралдахаар» байха ёһотой гэжэ Америкын ажал-ябуулагшадай баримталдаг һанамжые бүрин зүбшөөжэ байһанаа Н. С. Хрущев элирхэйлэн хэлээ.

Ядерна туршалгые хаа хаанагүй, хэтын хэтэдэ болюулха тухай үгэеэ ойлголсожо шадахаар тиимэ таатай хараа бодол баруун гүрэнүүд баримталдаг болохо бэзэ гэжэ найдахые хүсэнэб. Буу зэбсэг хурааха асуудал шиидхэлгэдэ, шэнэ дайнай аюул зайсуулгада ехэ удхашанартай хойшолуулашагүй зорилгые шиидхэхын—ядерна зэбсэг туршалга болюулхын тулада Советскэ правительство али бүхы оролдолго гаргадаг, саашадаашье гаргаха гэжэ, Америкын ажал-ябуулагшадта Н. С. Хрущев бэшэһэн байна.

(ТАСС).

Башкир арадай һайндэр

УФА, мартын 23. (ТАСС). Республикынгаа дүшэн жэлэй ойе башкир арад баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ.

Башкирай АССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси мартын 23-да оперо, баледэй театр соо болоо. Татарай АССР-эй, Оренбургска, Кировоградска областьнуудай делегацинуудай гэшүүд, Башкирай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. З. Загафуранов, БАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Г. Набиуллин, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь З. Н. Нуриев болон бусад президиумдэ һуугаа.

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь З. Н. Нуриевта үгэ үгтэбэ. Советскэ Башкирай 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые тэрэ уншаа. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюрогой амаршалгые республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Н. Набиуллин уншаба.

Башкирай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ф. З. Загафуранов Советскэ Башкирай 40 жэлэй ой тухай сесси дээрэ элидхэл хээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ, тэрэшэлэн РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюродо эльгээхэ амаршалгын бэшэгые сесси нэгэн дуугаар баталан абаа.

Башкирай АССР-эй 40 жэлэй ойе республикын бүхы городууд болон тосхонуудай ажалшад үргэнөөр тэмдэглэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй хэдэн депутадууд бусажа ерэбэ

СССР-эй Верховно Соведэй хэдэн депутадууд англо-ородой парламентска комитедэй уряалаар Англида ошожо аяншалаад, мартын 24-дэ «ТУ-104» самолёдоор Москвада бусажа ерээ.

(ТАСС).

ТАНАИ КОЛХОЗ, СОВХОЗ ТАРИЛГАДА БЭЛЭН ГҮ?

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХАБАРАЙНГАА ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛЭН БОЛООД БАЙҺЫЕНЬ

МАРТЫН 26-һаа АПРЕЛИИН 5 ХҮРЭТЭР ОЛОНИИТЫН ХҮСӨӨР ШАЛГАЖА ҮЗЭЕ

Мүнөөдэр—шалгалтын түрүүшын үдэр

ХҮНДЭТЭ ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭД! Колхознигууд, совхозой хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хэблэмэл болон ханын газетын редакторнууд, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэд, партийна болон комсомолой организациин эдэбхитэд!

1959 оной мартын 26-һаа апрелиин 5 хүрэтэр хабарай тарилгада, илангаяа кукуруза болон тэжээлэй ургамалнуудай тарилгада колхоз, совхозуудай бэлэн болоһыень өөһэд хоорондоо тусхай комиссяар шалгуулжа гү, али өөһэдөөшье шалгаад, тодоруулһан баримтануудаа бэшэжэ, манай газетын редакцида яаралтайгаар эльгээхыетнай хүсэнэбди.

Ямар гол асуудалнуудаар шалгажа бэшэхэб?

1. Трактор болон хүдөө ажахын машинанууд хүсэд бэлэн болоо гү, хэр һайнаар заһабарилагдааб;

2. Үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдээ гү, тарилгын шанарта хүргэгдөө гү, нара һалхинда гаргагдажа шанаржуулагдана гү;

3. Кукурузын, хартаабхын, свёклын поли дээрэ, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, тэрэниие шиигтэй байхадань тарааха хүдэлмэри хэр зэргээр ябуулагданаб;

4. Механизаторнууд хүсэд гү, тэдээндэ хээрын гэр байра бэлдэгдээ гү;

5. Поли, сабшалан уһалха уһалууриин һубаг канавануud, хаалтанууд хэр бэлдэгдээб, һайрам тогтоогдоно гү?

Тодоруулһан баримтануудаа бэшэгээршье, телефонооршье дамжуулжа болохо. Мэдээсэлыетнай хүлеэнэбди!

ШАЛГАЛТАДА БҮГЭДӨӨРӨӨ ХАБААДАЯ!

Юу бододог хүтэлбэрилэгшэд бэ?

Мүнөө республикын колхоз, совхозуудта хабарай тарилгын халуун хүдэлмэриин эхилхэ саг үдэрһөө үдэртэ улам ойртожо байна. Энээниие Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ артелиин хүтэлбэрилэгшэдшье (түрүүлэгшэнь нүхэр Шигаев, парторганизациин секретарь нүхэр Попов, агроном нүхэр Алферов) һайн лэ мэдэнэ ёһотой. Теэд энэ колхозойхид хабарайнгаа тарилгада хэр зэргээр бэлдээ юм ааб гэжэ харахада, тиимэшье һайшаамаар юумэ эндэ хомор.

Байгша ондо тус артелиинхид бүхыдөө 1700 гектар орооһото болон 1141 гектар тэжээлэй ургамалнуудые тариха юм. Тэрээндэнь хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ бэлдэгдээгүй, үшөө 600 гаран центнер овёсой, мүн шэниисын горьтой үрэһэн дутуу. Гадна хаагдаһан үрэһэнэй ехэнхинь ёһоор сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүрөөгүй байһаар. Тэрэшэлэн колхоздо хамта 400 центнер хартаабхын үрэһэн хэрэгтэй аад, тэрэнэй мүнөө хаанаһаашье абтахань мэдэгдэнэгүй. Эндэхид таряанайнгаа үрэһэ хүрэнгые һаяар нара һалхинда гаргажа шанаржуулха, тусхай хоро болон минеральна үтэгжүүлгэ абажа бэлдэхэ тушаа үшөөл ойндоо оруулаагүй байха юм.

Мүн артелиин трактор, машинануудыншье тарилгада хүсэд бэлэн бэшэ. Колхозой бүхы 10 тракторай гурбаниинь (нэгэ «С-80», хоёр «ДТ-54» трактор) заһабарилагдажа дүүрээдүй, мастерской соогоо задалаатай хэбтэһээр. «Хоёр «ДТ-54» трактораа апрелиин 1 болотор заһабарилжа гаргаха һанаатайбди, харин «С-80» тракторымнай РТС заһабарилжа үгэхэ ёһотой аад, нобшоржо байна. Хэзээ бэлэн болгохо юм мэдэгдэнэгүй» гэжэ артелиин механик нүхэр Каргапольцев һанаа амараар мэдүүлнэ.

Артельдэ хүдөө ажахын бусад машина, зэмсэгшье хүсэд бэлэн болоодүй, үшөө нэгэ сеялкэ, анзаһан, культиватор дутуу заһабарилагданхай. Иигээд удахагүй таряалан дээрэ шииг нойто бариха, борнойлго хэхэ хэрэгтэй болохонь гээшэ. Теэд бригадануудта оройдоол 15 борной бэлдэгдэнхэй нэрэтэй. Хэрбээ колхозой бүхы парые 1—2 үдэр соо жэгдэлэн борнойлжо, шииг нойто барихын тулада адагынь 40—50 борной хэрэгтэй бшуу. Харин тиихэдэ хэдэн арбаад борной поли дээгүүр, хаана яана хаягдашанхай хэбтэдэг.

Энэ жэлдэ саһан горьтой байжа, газар ехээр нороод, зарим полидо трактораар тарилга хэхэнь бэрхэтэй болохо байна. Тиимэһээ хэдэн морин сеялкэ заһажа бэлдэхэ зэргэтэй байгаа. Гэбэшье артелиин бригадирнар энээн тушаа оройдоо һаналаа табинагүй. Тарилгын үедэ хүнүүдэй байха гэр байра, нүүдэл вагон гэхэ мэтэшье бэлдэгдэнэгүй.

Гадна колхозойхид таряалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ бүришье харюусалгагүй муугаар хандана. Жэшээлхэдэ, эндэ байгша ондо хамта 200 шахуу гектарта кукуруза таригдахаар хараалагдана. Теэд кукурузын тэрэ газарта «бүхыдөө 31 тонно шэбхэ гаргагдаа» гэжэ артелиин агроном нүхэр Алферовой аймагтаа мэдээ үгэхэеэ эшэхэгүйнь гайхалтай. Тэрэшэлэн хартаабхын болон таряанай газарта аргал шэбхэ өөдтэй гаргагдаагүй.

Хэрбээ колхозойхид энэ жэлдэ орооһо таряанай болон бусад ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө бодотоор оролдоо һаа, эдэ дутуу дундануудаа дары усадхажа, поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха, шииг нойто бариха хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ, машина, техникээ элсүүлхэ дүүрэн аргатай. **М. Намжилов.**

Кукурузашад тарилгадаа бэлдэнэ

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (Кяхта) энэ жэл баян ургаса хураажа, шэмэтэ тэжээл элбэгжүүлхэ зорилго табинхай.

Мүнөө жэлдэ бүхыдөө 150 гектар газарта кукуруза таригдахань. Звенонууд наг шэбхэ полидо гаргажа, машина, зэмсэгүүдээ тарилгада бэлдэжэ байна.

Нүхэр Цыдыповэй даадаг звеногойхид 50 гектар газар даажа абаад, га бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон набша хураахаар шиидээ. Тарилгынгаа газарта 1400 тонно наг шэбхэ гаргаба.

— Шэлэгдэмэл газарай га бүхэндэ 30 тонно, бэшэндэнь 20 тонно хараатайгаар үтэгжүүлгэ хэхэбди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Цыдыпов хөөрэнэ.

Энэ звеногой бүхы машина, зэмсэг хүсэд заһабарилагдаа. Квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэ сеялкэ, уһа бүлэдэг станцинь бэлдэгдээд байна. Тарилгын үедэ хэнэй юу хэхэ, ямар уялгатай байһаниинь бодомжологдонхой. Һаяын үдэрнүүдтэ шэбхэеэ гаргажа, тараажа дүүргэхын тула эдэнэр гэгээ орохоһоо эхилээд, харанхы болотор ажаллана.

Колхозой кукурузашад майн 23-һаа июлиин 3 хүрэтэр квадратно-гнездовой аргаар бүхы кукурузаяа тарижа дүүргэхэ түсэбтэй. Наруули дулаан газартань түрүүшээр таригдаха. Мүнөө таригдаха газарай хүрьһэн тусхай балуураар нягтаруулагдаа. Саашадаа буртаг үбһэнэй гаража эхилхэтэй сасуу борнойлогдохо. Кукурузын эшын 20—25 сантиметр үндэртэй боломсоор утаашань, хүндэлөөшэнь культиваци хэгдэхэ.

А. Андреев.

Бурядай АССР-эй V зарлалай Верховно Соведэй 1-дэхи сесси

Бурядай АССР-эй табадахи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси үсэгэлдэр Улан-Удэ городто, Соведүүдэй 2-дохи байшангай Ехэ зал соо үглөөнэй 10 часта нээгдэбэ. Бүлэг депутадуудай даабаряар депутат **Т. Ф. Дубкова** (һунгуулиин Дээдэ Тальцын округ) Верховно Соведэй сессиие нээхыень үндэр наһатай депутат **Э. Р. Раднаевта** (һунгуулиин Красноармейскэ округ) даалгахые дурадхана. Депутат Т. Ф. Дубковагай дурадхалые депутадууд нэгэн дуугаар батална.

Һүүлээрнь депутат Э. Р. Раднаев Бурядай АССР-эй табадахи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиие нээбэ.

Депутат **М. Ф. Завгородняя** (һунгуулиин Фабрична округ) Бурядай Верховно Соведэй Түрүүлэгшээр депутат **Намжил Гармаевич Балданое** (һунгуулиин Сосново-Озерскын округ) һунгаха дурадхал оруулаа. Энэ дурадхалые депутадууд нэгэн дуугаар батална.

Депутат **Б. Б. Юмсуновай** дурадхалаар Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын дүрбэн орлогшонор һунгагдаа.

Һүүлээрнь Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй сессидэ зүбшэн хэлсэгдэхэ иимэ асуудалнууд депутат **П. Е. Ножкиной** дурадхалаар баталагдан абтаба.

1. Верховно Соведэй Мандатна комиссиие һунгалга.
2. Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудые һунгалга.
3. Хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай.
4. Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгалга.
5. Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведые байгуулга.
6. Бурядай АССР-эй Конституциин (Үндэһэн Хуулиин) 14-дэхи, 68-дахи статьянуудта хубилалта оруулха, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай.

Депутат **С. С. Бадмацыренов** (һунгуулиин Борьёогой округ) үгэ абажа, Мандатна комиссие 5 хүнһөө һунгаха дурадхал оруулна.

Мандатна комиссиин түрүүлэгшээр депутат **М. М. Могнонов** (һунгуулиин Ново-Селенгинскын округ) һунгагдаба. Депутат М. М. Могноновой хэһэн мандатна комиссиин элидхэл тушаа Улан-Удын, Зэдын, Ториин, Заиграйн бүлэг депутадуудай нэрэһээ депутат **К. Л. Барьядаев** (һунгуулиин Дэрэстэйн округ) үгэ хэлэжэ, тус элидхэлые баталхые дурадхаба. Депутадууд энэ дурадхалые нэгэн дуугаар һайшааба.

Һүүлээрнь Верховно Соведэй Хуули гаргаха һанамжа оруулдаг, бюджетнэ, промышленность болон транспортын, хүдөө ажахын, элүүрые сахилгын, гэгээрэл болон соёл культурын саг үргэлжэ хүдэлдэг комиссинууд һунгагдаба.

Хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай элидхэл Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо депутат А. Г. Тараненко (һунгуулиин Горячинскын округ) хэбэ. Энэ асуудалаар нэмэлтэ элидхэл депутат **А. В. Давыдов** (һунгуулиин Баянголой округ) хээ.

Тус сессиин үдэшын заседани дээрэ депутат **М. Ф. Шамсимухаметов** (һунгуулиин Хирпиисын заводой округ), депутат **М. М. Могнонов** (һунгуулиин Ново-Селенгинскын округ), депутат **К. В. Гурьянов** (һунгуулиин Заудагай округ), депутат **Б. Н. Нимаев** (һунгуулиин Тахойн округ), депутат **П. Н. Иванов** (һунгуулиин Хэрэнэй округ) болон бусад хамтадаа 13 хүн элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлээ. Сесси хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол баталан абаба.

Депутат **Р. Н. Яковлевай** (һунгуулиин Бургалтайн округ) дурадхалаар Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум һунгагдаба. БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр депутат **Д. Ц. Цыремпилон** (һунгуулиин Лазовско округ), БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонороор депутат **М. Ф. Завгородняя** (һунгуулиин Фабрична округ), депутат **В. Я. Суетин** (һунгуулиин Селенгинскэ округ), БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретаряар депутат **Ч-Ц. Д. Доржиев** (һунгуулиин Витимэй округ) баталагдаба: БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүдээр 11 хүн баталагдаа.

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет депутат **В. Р. Филиппов** Түрүүлэгшэтэйгээр байгуулагдаба.

Бурядай АССР-эй Конституциин 14-дэхи, 68-дахи статьянуудта хубилалта оруулаад, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталаад, сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Бурядай Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 5-дахи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси. **Зураг дээрэ:** үндэр наһатай депутадуудай нэгэн—РСФСР-эй габьяата врач Эрдэн Раднаевич Раднаев сессиин түрүүшын заседаниие нээжэ байна.

А. Мантаевай фото.

СССР-эй профсоюзуудай XII съезд

Шалгалтын комиссиин элидхэлые тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр **Я. С. Кувшинов** мартын 23-най үдэшын заседани дээрэ хэһэн байна. Удаань үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Украинын профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **К. Ф. Москальцда** түрүүлэн үгэ үгтэбэ. Партиин XXI съездын материалнуудые ажалшадта үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ республикын профсоюзуудай организацинууд бүхы ажал-ябуулгаяа зорюулна гэжэ тэрэ хэлээ.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ Украинын профсоюзуудай организациин ехэ удхашанар олгодог тухай тэрэ саашань хэлэһэн байна.

Профсоюзуудай Москвагай городской соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **В. И. Крестьянинов** үгэ хэлэхэдээ, ниислэлэй профсоюзуудай организацинуудай мүнөө үедэ гол анхаралаа хандуулжа байһан асуудалнууд тухай тогтоһон байна. Москвагай предприятинуудай коллективүүдэй ажалай болон политическэ ехэ эдэбхи хэшээл тухай тогтохо зуураа, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлые Москвагай ажалшадай үүсхэһэн тухай тэрэ илангаяа дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Донецкэ солото шахтёр, Латугинай нэрэмжэтэ шахтын комплексно бригадын бригадир **Александр Кольчигай** хэлэһэн үгые съездын делегадууд ехээр һонирхон шагнаа. Донбассай шахтёрнууд долоон жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон байна. Нүхэр Кольчигай бригада долоон жэлэй даалгабарие гурба хахад жэл соо дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Профсоюзуудай XII съездын хүндэлэлдэ зорюулан энэ бригада түсэбһөө гадуур мянган тонно нүүрһэ малтаа, 50 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмаа.

Московско-Рязанска түмэр замай Москва—Сортировочная депогой машинист нүхэр **В. Г. Блаженов** удаань үгэ хэлээ. КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ энэ депогой тепловоз заһадаг цехын комсомолшууд болон залуушуулай гайхамшагта үүсхэл гаргажа, коммунистическэ ажалай бригадануудай нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөө эхилһэн тушаань тэрэ хэлээ.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, Профсоюзуудай Бүхыдэлхэйн федерациин генеральна секретарь нүхэр **Луи Сайян** трибунын дэргэдэ ерэнэ. Советскэ профсоюзуудай XII съезд уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин һанал нэгэдэлгые, хани барисаае шэнээр гэршэлэн харуулна. Уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөндэ Советскэ Союзай экономическа шэнэ тон ехэ илалтануудые туйлажа байһаниис танай ханинар угаа ехэ баяртайгаар ажаглан хаража байдаг гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөнэй бата нэгэдэл болон нягта жагсаалые улам бэхижүүлхэ шухала байһан тухай нүхэр Луи Сайян саашань хэлэһэн байна.

Профсоюзуудай Бухыхитадай федерациин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Лю Чан-шенэй** үгэ хэлэхэдэ, съездын делегадууд халуунаар угтаа. Советскэ Союзай ажалшадай туйлаһан ехэ амжалтануудые хитад арад, бүхы дэлхэйн ажалшад угаа ехэ баяртайгаар угтадаг байна гэжэ тэрэ хэлээ. Коммунистическэ общество байгуулха талаар партиин XXI съездын хараалһан асари ехэ түсэбүүдые Советскэ Союз амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ Хитадай хүдэлмэришэн анги батаар этигэнэ. Хитад арад өөрынгөө хүгжэлтэдэ мүн лэ ехэ амжалтануудые туйлаһа гэжэ тэрэ хэлээ. Профсоюзуудай Бүхэхитадай федерациин съездэ эльгээһэн амаршалгые үгынгөө түгэсхэлдэ Лю Чан-шен уншаад, бэлэг дамжуулан үгэһэн байна.

Ленинградай облсовпрофой түрүүлэгшэ **А. А. Лепухин,** металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ **В. А. Подзерко** съезд дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

***

СССР-эй профсоюзуудай XII съезд Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Мартын 24-нэй үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлэлгэн үргэлжэлһэн байна.

Түрүүлэгшэ нүхэр **А. И. Шевченко** заседаниие нээхэдээ, ороной бүхы нютагуудһаа амаршалганууд, ажалай бэлэгүүд тухай предприяти, шахта, олзоборилго болон барилгануудай хүдэлмэрилэгшэдһөө рапортнууд съездын нэрэ дээрэ ороно гэжэ мэдээсээ. Амаршалга болон рапортнуудые эльгээһэн коллективүүдтэ съездын нэрэһээ баясхалан хүргэхэ зуураа, саашанхи амжалта туйлахыень нүхэр Шевченко хүсэһэн байна.

Удаань Казагай профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Токтамысов** үгэ хэлээ. Мүрысөө хүтэлбэрилхэ, коммунистическэ ажалай бригадануудай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байһан коллективүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ талаар Казахстанай профорганизацинуудай дүй дүршэл тухай тэрэ нилээд дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна. Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэри тухай нүхэр В. В. Гришинэй элидхэл соо хэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые зүбтэй дээрэ тоолохо зуураа, эдэ дутуунуудые зайсуулхын тулада Казсовпрофой абажа байһан хэмжээнүүд тухай С. Токтамысов хөөрэһэн байна.

Лысьвэдэхи заводой прокатчигуудай бригадир, заводой комитедэй гэшүүн нүхэр **Н. Д. Гладких** үгэ хэлэхэдээ, профорганизацинуудай үүсхэл эдэбхиин һүүлэй жэлнүүдтэ дээшэлжэ байһан тухай тэмдэглээ. Предприятиин хүдэлмэриин, мүн ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангалгын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ завкомойнгоо эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай тэрэ хөөрэһэн байна. Эдэ бүгэдэ профсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлдэг байха юм.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ республикын ажалшад зохёохы эдэбхи хэшээлээ ехээр дээшэлүүлжэ, мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна гэжэ Белоруссиин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **И. Н. Макаров** хэлээ. Мүнөө үедэ Белоруссиин предприятинуудта саг үргэлжэ хүдэлдэг 2650 үйлэдбэриин зүблөөн байгуулагданхай. Эдэ зүблөөнүүдтэ хабаадагшад үнгэрэгшэ жэлдэ уралан нарижуулгын 55 мянган дурадхал оруулаа. Тэрэнэй 30 гара мянганиинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн байна.

Ургажа ябаа үетэниие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай съездын делегат Молдавиин ССР-эй Вулканештскэ районой дунда һургуулиин багша нүхэр **Р. А. Кулаксиз** дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Польшын профсоюзай центральна соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Логаковиньский,** Франциин Ажалай бүгэдэ ниитын конференциин генеральна секретарь нүхэр **Бенуа Фрашон,** Чехословакиин профсоюзуудай центральна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Франтишек Зупка,** Италиин Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь нүхэр **Агостино Новелла,** Немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй Центральна правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Отто Лемман** гэгшэд суглрагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан съездые амаршалаа.

Горькиин автозаводой завкомой түрүүлэгшэ нүхэр **М. В. Максимов,** Свердловско совнархозой түрүүлэгшэ нүхэр **С. А. Степанов** үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй профсоюзуудай XII съездын үдэшын заседани дээрэ хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ нүхэр **С. В. Егураздов** түрүүлжэ үгэ хэлээ. Хүдөө ажахын продукци бүри элбэгээр абадаг болохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар профорганизацинуудай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай тэрэ хэлэһэн байна. Ажахые хүтэлбэрилгэдэ совхозуудай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдые бүри олоор хабаадуулха, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулха шухала байһан тухай тэрэ саашань хэлээ.

Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ, эмхидхэлгэдэ профсоюзуудай бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо байһан тухай Липецкэ тракторна заводой директор нүхэр **В. Я. Клименков** хэлээ.

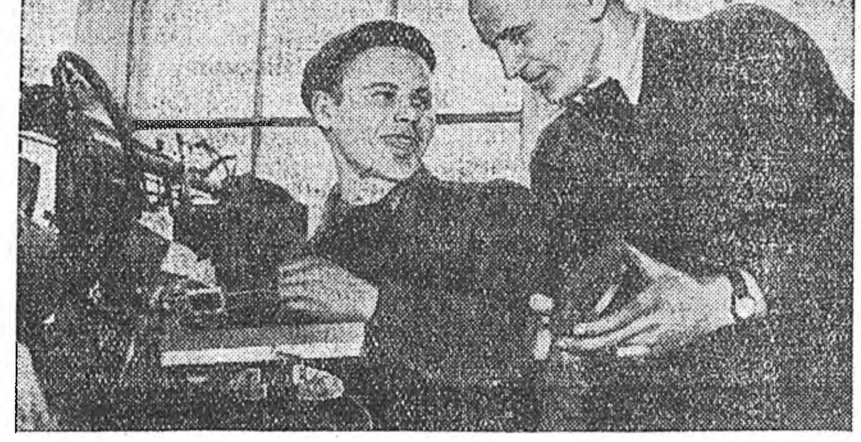
Мандатна комиссиин элидхэлые тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр **П. Е. Бармасов** хэһэн байна.

Венгриин Арадай Республикын профсоюзуудай центральна соведэй генеральна секретарь нүхэр **Шандор Гашпар,** Латин Америкын ажалшадай конфедерациин түрүүлэгшэ нүхэр **Ломбард Толедано,** Румыниин Арадай Республикын профсоюзуудай центральна соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Антон Мойсеску,** профсоюзуудай бүхы Индиин конгрессэй түлөөлэгшэ профсоюзуудай Тамилнадска конгрессэй Генеральна секретарь нүхэр **Ганесан,** Индонезиин хүдэлмэришэдэй национальна профцентрын түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Рашид Эмас** съездые амаршалаа.

Таллинай машина бүтээлгын заводой мастер нүхэр **А. К. Вендер,** Узбегэй профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **М. М. Мусаханов,** нефтиин болон химическэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай ЦК-гэй түрүүлэгшэ нүхэр **В. А. Иванов,** Грузиин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **М. М. Лелашвили,** Азербайджанай профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **К. А. Гусейнов** үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй профсоюзуудай съезд мартын 25-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

Литвагай ССР. Электротүхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг Вильнютэй «Авангардас» заводой инструментальна цехын слесарь Альбинас Гайгалас ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг байна. Тэрэ үдэр бүри гурбанһаа бага бэшэ нормо дүүргэдэг. **Зураг дээрэ:** слесарь А. Гайгалас (зүүн гарһаа) һургажа байһан хүдэлмэришэн Цирoнкадо заабари үгэжэ байна.

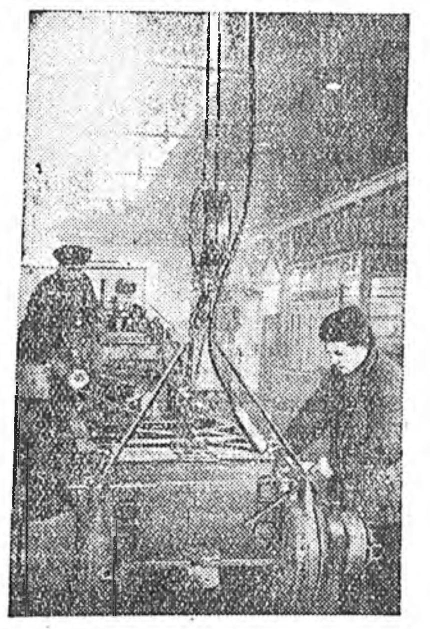
ТАСС-эй фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Москва. Ниислэлэй баруун-[...] талын 18-дахи кварталда [...] гэрнүүдые барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

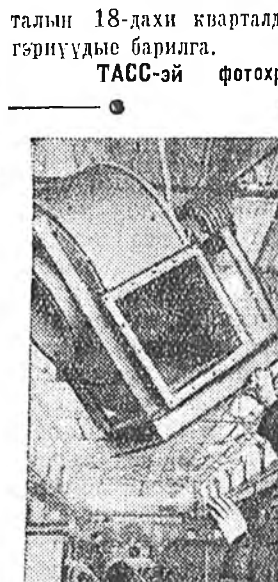

Бурядай АССР. Улан-Удын «Механлит» завод Зүүн Сибирьтэхи томохон предприяти юм. Модо таллуулдаг тракторнууд болон «МАЗ» маркын автомобильнуудай ехэ заһабари эндэ хэгдэдэг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ завод шэнэдхэн һэльбэгдээ. Дизельнэ двигательнүүдые, модо таллуулдаг тракторнуудые, дизельнэ автомобильнуудые хабсаргадаг поточно лининүүд ашаглалгада үгтэнхэй. Шудхалаг хэхэ хэрэг эндэ эмхидхэгдэһэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар завод ашаг ехэтэйгээр хүдэлдэг боложо, гүрэнэй зүгһөө мүнгэ зөөри абахаһаа арсаһан байна. Тус предприяти хахад миллион шахуу түхэригэй нөөсэлэлгэ хээ.

Зураг дээрэ: модо таллуулдаг тракторнуудые хабсаргадаг поточно линиин участок харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Тула. Гэр байра дулаасуулхы[...] лада хэрэглэгдэдэг котелнүүдые [...] лоон ондоо янзын вентилятор [...] гаргадаг котельно-вентиляторна [...] водой олон хүдэлмэришэд граф[...] уридшалан ажалиана. Эндэ бү[...] дэдэг котелнүүд болон вентил[...] нууд промышленностиин, хүдөө [...] хын элдэб һалбаринуудта хэрэ[...] дэдэг юм. **Зураг дээрэ:** слесарь[...] хабсаргагшадай бригадир Вас[...] Алексеевич Рожков бригад[...] хабсаргаһан вентиляторые з[...] складта эльгээжэ байна. Нүхэр [...] ков халаан соогоо хоёр нормо [...] гэдэг юм.

ТАСС-эй фотохроника.

Саратовска область. Энгельсэдэхи Урицкиин нэрэмжэтэ машина бүтээ[...]гын завод ЗИУ-5 маркын шэнэ түхэлэй троллейбус туршажа үзэхын [...] бүтээн гаргажа байнхай. **Зураг дээрэ:** ЗИУ-5 тролейбусые заводто [...]шан шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Коммунизм байгуулгын теоретическэ асуудалнууд

АЖАЛ ҮЙЛЭДБЭРИИН, ЭРДЭМ ТЕХНИКЫН ТАЛААР КОММУНИЗМЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ БИИ БОЛГОХО

Коммунистическэ партиин XXI съезд коммунистическэ общество үргэн далайсатайгаар байгуулха программа хараалаа. СССР-эй арадай ажахые 1959-1965 онуудта хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб энэ программын гол шухала хубинь болоно. Социализм гээшэ удаа дараалан улам хүгжэһөөр коммунизм болон мандаха юм гэжэ В. И. Ленинэй уридшалан хэлэһэн гайхамшаг сэсэн заабариин бодото дээрээ бэелжэ байхыень харанабди.

Үйлэдбэрилгын хүсые, түбхын түрүүндэ ажал хэхэ мүнөө сагай зэмсэг хэрэгсэлнүүдые, оньһоң нарин техникые хүгжөөхэ ябадал коммунизм байгуулха хурдан дабшалтын үндэһэ һууринь болоно. Обществын гэшүүдэй эрилтын ёһоор эдлэл хэрэгсэлнүүдые хубааха аргатай болохын тулада тэдэниие элбэг ехээр үйлэдбэрилхэ, тэрээндэ шухала бүхы юумэ бии болгохо хэрэгтэй. «Экономическа талааараа элитэ болоод байхадань лэ коммунизмые сэгнэхэбди» гэжэ В. И. Ленин бэшээ һэн. (Зохёолнуудай 29-дэхи том. 168 нюур.).

Эдлэхэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ арга хадаа ниитын ямаршье байгуулалтын, тэрэ тоодо коммунистическэ байгуулалтын хүгжэхэ гол, тодорхойлхы хүсэн болоно. Тиимэл хадань, манай парти шэнэ обществодо хэрэгтэй ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын база бии болголгые тон шухалада тоолодог байгаа, тоолоношье.

Манай орон дотор социализм байгуулха үедэ машината томо үйлэдбэри тогтоогдоһон, ажалай бүтээсын ургалта хангагдаһан, ажалшадай байдал саг үргэлжэ һайжаруулагдаһан юм. 1958 ондо промышленностиин бүтээн гаргадаг бүхы продукциинь 1913 онойхиһоо 36 дахин ехэ болоһон, промышленностьдахи ажалай бүтээсэ 10 дахин тухай, национальна олзо доход хүн бүхэндэ хүртэсын талаараа 15 дахин нэмэһэн байгаа. 1958 ондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай бодото олзо доход хоёр дахин шахуу, таряашадайхи — хүдэлдэг нэгэ хүндэ хүртэсын талаараа 1940 онойхиһоо хоёр дахин үлүүтэйгээр дээшэлһэн байха

Бүтээгдэн гаргагдадаг эдлэл хэрэгсэлнүүдэй хүн бүхэндэ хүртэсэ нилээд ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, 1958 он дотор хүн бүхэндэ 28,7 метр пумаажан бүд, 29,4 метр торгон бүд, 4,4 паар элдэб оймһон, 1,7 паар гутал, 27,7 килограмм элһэн сахар, 6 килограмм ургамалай тоһон, 289 килограмм һүн, 116,3 үндэгэн гэхэ мэтэ хүртэһэн байна.

Гэхэ зуура эдеэ хоолой, хубсаһа хунарай, мүн бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдэй талаар бүхы совет зоной хэрэглэмжые бүрин хангахын тулада үйлэдбэриимнай туйлаһан хэм хэмжээн үшөөл дутамаг байһаар. Хүсэд бүрин хангаагүйдөө коммунизмда орожо шадагдахагүй.

«Мүнөө сагта манай ороной бэелүүлхэ гол зорилго юуб гэхэдэ, **ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунистическэ обществодо шухала үндэһэ һуури бии болгохо, социалистическэ үйлэдбэрилгын хүсэнэй түгэлдэр, ехэ шэнэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэй байна»** гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев КПСС-эй XXI съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо хэлээ һэн. Эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудые үйлэдбэриингөө хэм хэмжээнэй талаар үлүү гараад, капитализмын үеынхиһөө һураггүй ехэ ажалай бүтээсэ туйлаад байбал—хүнүүдэй улам ургажа байгаа эрилтые хангахын тула, тэдэнэй бүхы талааараа хүгжэхын тула шухала материальна, соёл болбосоролой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгожо шадахабди.

Ажахын байгуулалтын талаар партиин табиһан асари ехэ зорилгонууд түбхын түрүүндэ манай ороной экономическа хүгжэлтын үнгэрөөшэ үе соохи туйлалтануудта түшэглэнэ. Коммунистическэ парти, бүхы совет араднай энээнэй урда тээ социализмда шухала үйлэдбэриин хүсэтэ база байгуулха, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые техническэ талаарнь шэнэдхэн һэльбэжэ дүүргэхэ, социалистическэ экономикын ниитэ дэбжэлтэ туйлаха зорилго шиидхэһэн байна. 1959—1965 онуудта дүүргэгдэхэ долоон жэлэй түсэбөөр: ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунизмда шухала үндэһэ һуури орон доторoo бии болгохоор шиидхэхы алхам хэхэ зорилго табигдана.

Партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл соо заагдаһанай ёһоор, тиимэ үндэһэ һуури бии болгохын тулада мүнөө сагай хүгжэлтэ түгэс индустритай байха, ороноо электрын элшэ хүсөөр бүрин хангаха промышленность, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта эрдэм техникын эрид дэбжэлтэ туйлаха, ажал хүдэлмэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомадуудаар зэбсэглэхэ эршэ хүсэ үгэдэг шэнэ зүйлнүүдые байгаалиин баян нөөсэнүүдые, синтетическэ ба бусад шэнэ материалнуудые дүүрэн хэрэглэхэ, хамаг ажалшадай соёл болон техническэ болбосороло ургалта хангаха, үйлэдбэриин эмхидхэлые улам һайжаруулха, ажалай бүтээсые бүри ехэ болгохо шухала.

Ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунизмын база бии болгохын тулада саг хэрэгтэй байна. Долоон жэлэй түсэбые дүүргэлгэ тиимэ база байгуулхада шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Долоон жэлэй турша соо коммунизмын дээдэ шата тээшэ манай ороной бүри эршэмтэй түргэнөөр дабшахын тула шухала бата бэхи үндэһэ һуури табихаар социалистическэ үйлэдбэриин тэдэ һалбаринуудай түгэлдэр хүгжэлтэ хангагдаха.

Ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудые социалистическэ ёһоор, урдань үзэгдөө харагдаагүй ехэ далайсатайгаар үргэдхэн хүгжөөхэ гэжэ долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудаар хараалагдана. «Советскэ Союз дотор коммунистическэ общество байгуулхын тула хараалагдаһан программа хадаа экономико, соёл культура болон арад зоной хангагдамал байдалай хүсэтэ шэнэ хүгжэлтын программа болоно, нимэ ехэ далайсатай юумэ түүхэдэ хэзээшье байгаагүй юм» гэжэ КПСС-эй XXI съездын тогтоол соо заагдана.

Капитальна хүдэлмэридэ һомологдодог мүнгэнэй хэмжээн, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ совет засагай оршон мандажа байгаа бүхы үе соохи хэмжээнтэй адлишуу болохо байха. 1959—1965 онуудай турша соохи СССР-эй национальна доход манай ороной һүүлэй 30 жэл дотор сугларуулһан национальна доходой хэмжээнтэй адли болохо юм. Ороной металлургическа промышленностиин 200 гаран жэл соо хүгжэхэ үедэ түмэрэй 88,8 миллион тонно товарна рудагай абтаһан байхадань харин долоохон жэл дотор тэрэнэй хэмжээн 72 миллион тонноор дээшээ болохо юм. Нефтиин промышленностиин бии болоһонһоо хойшо үнгэрһэн зуу гаран жэлэй хугасаа дотор 113 миллион тонно нефть гаргажа абтаһан байхадань, харин ерэхэ долоон жэл соо энээнэймнай хэмжээн 127 миллион тонноор нэмэхэ.

Тухайлан тодорхойлогдоһон тоонуудһаа харахада, СССР-тэхи промышленна үйлэдбэриин мүнөөнэй хэм хэмжээн США-гэй 1940 ондо туйлаһан хэмжээнтэй адлишуу болонхой. 1965 ондо манай орон США-дахи промышленна үйлэдбэриин мүнөөнэй хэм хэмжээндэ хүрэхэ ёһотой. Тиимэ болохолоороо, США-гэй 18 жэлдэ бүтээһэн юумые бидэ долоон жэл соо хэхэ ёһотой байнабди. США-гэй 12 жэлдэ (1959—1970 онуудта) хэхэ юумые манай орон 1965 оной саада тээхи та[...] соо бүтээхэ ёһотой.

Техникын шэнэ дэбжэлт[...]ха, ажал хүдэлмэреэ үргэл[...]рэнь оньһожоруулха, авт[...]даар зэбсэглэхэ, арадай [...] бүхы һалбаринуудта тусхай [...] жэл баримталан, хамжажа [...]мэрилхэ гээшэ ажал үйлэд[...] эрдэм техникын талаар ко[...]мын үндэһэ һуури байгуул[...]лада шухала нүхэсэл бол[...]

Арадай ажахын бүхы [...]ринуудые техническэ талаар [...]нэдхэн зэбсэглэхэ хэрэгтэ [...] бүтээдэг үйлэдбэри маша е[...] дүүргэхэ байна. Энэмнай бү[...]дэ хүдэлмэреэ бүрин оньһо[...]ха машинанууд болон түх[...] техническэ дэбжэлтэ түргэ[...] шухала машинануудые [...] тусхай мэргэжэл баримтал[...]жажа үйлэдбэрилхэ ябад[...] һайжаруулха, металл [...] хэмжээе хороохо үүргэтэй [...] зүһэдэг станогуудаар пре[...]нуудые зэбсэглэхэ үедөө а[...] тусхай станогуудые бүри о[...]тээхэ асуудалда онсо анха[...]дуулха. Тиимэ станогууд [...]сальна станогуудһаа үлүү [...]тээсэтэй байдаг бшуу. Ер[...]лоон жэл соо машина бүтэ[...]лэдбэриие автомадуудаар [...] зэбсэглэхын тула 1500 ша[...]матическа, автомат шаху[...]нуудые табиха гэжэ хара[...]хай.

Түхеэрэлгэнүүдые һэльб[...]хэлгэ арадай ажахыда шу[...]хашанартай. Долоон жэлэ[...]да 400 мянга тухай станок [...] шэнэдхэгдэхээр хараалагд[...] гэһэнэй эсэстэ (энээндэ 2[...] ард түхэриг гаргашалагда[...] станок бүхэнэй бүтээсэ[...]

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТА

...жалшадай эрилтые гүйсэдөөр хангаха

...ПСС-эй XXI съездын түүхэтэ ...дхэбэринүүд соо, «Арад зоной ...нуудалые улам һайжаруулха ...жээнүүд тухай» гэжэ КПСС-эй ...гэй, СССР-эй Министрнүүдэй ...дэй тогтоол дотор ажалшадай ...тые саг болзортонь һайнаар ...аха тухай хэлэгдэнэ.

...энэ хүндэтэй, харюусалгатай зо...ые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ...эгтэ нютагай промышленность, ...мунальна ажахын предприяти, ...боригын артельнүүд ехэ үүр... ...үргэхэ зэргэтэй.

...58 ондо, мүн энэ жэлэй үнгэр... һаранuудай туршада тус асуу...аар горьтой юумэн хэгдэһэн ...на. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэл ...н-Удэ хотын ажалшадые ...об эд бараагаар хангадаг ...приятинуудые үргэдхэхэ, шэ... барилга бэелүүлэгдээ. Энэ ...эгтэ хамтадаа 1890 мянган ...риг һомологдоо, зондо хуб... оёхо 1 комбинадай, 4 мас...койн гэр байшангууд бариг... ашаглалгада үгтэнхэй. Мүн ...убликымнай нютагай про...ленность болон олзоборилгын ...ьнүүд байгша оной январь, ...раль һаранuудта ажалшадай ...лэхэ продукци бүтээн гаргаха ...бөө үлүүлэн дүүргээ. Мүн хоёр... квартал соо «Победа» артель... хубсаһа оёхо тусгаар ателье ...дэхэ юм. Городок городой зон...эгэ миллион түхэригэй үнэ сэн...яза бүриин хубсаһа оёхо томо... комбинат хүдэлжэ захалхаар ...алагдана.

...58 оной туршада республикы... хэдэн зуугаад ажалшад ...ам һаруул шэнэ гэр бай...уудые барижа ороһон бай... Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай ха...гаар ажалшадые электрын гэ...ээр хангаха тушаа ехэ юумэн ...ээ. Улан-Удэ, Кяхта городууд..., бүхы аймагуудай центрнүүд... хамтын банинууд болон ком...альна ажахын предприятинуу... ажал хүдэлмэри эрид һайжа...

...ын городууд, хүдэлмэришэдэй ...логууд, аймагай центрнүүд ...бсон түхэлтэй болонхой. Тэдэ... ...үйлсэнүүд, нийтын газарнуу... ...р ногоон набшаһата модод, сад ...рлиг схээр тариигдана. Ганса ...хэмжээ-ябуулгые бэелүүлгэдэ ...миллион үлүүтэй түхэриг мүн... гаргашалагдаа. Тиихэдэ ажал...эй гэр байра заһабарилгаар ...8 оной түсэб 103,7 процент дүүр...һэн байна.

...58 оной туршада Түнхэнэй, Ку...ын, Хэжэнгын, Тарбагатайн, То...н болон Кабанскын аймагуудта ...б янзын гутал, хубсаһа оёхо, ...ха тусхай комбинадууд ба...жа, ашаглалгада оруулагдаа. ...гэбэшье энэ хэрэгтэ үшөөл ...н дутуу дунданууд бии бай... Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд тэдэ дутуунуудаа дары усадхаха шухала байһанийе мэдэбэшье, энэ асуудалаар горьтой юумэ хэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэдэхи олзоборилгын зарим артельнүүд, хубсаһа оёхо ателье, мастерскойнууд ажал хүдэлмэреэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой эрилтын ёһоор эмхидхэнгүй, хуушанайхяараа хүдэлнэ. Тиимэһээ тэдэнэй ажал хүдэлмэрие шангаар шүүмжэлһэн ажалшадай бэшэгүүд республикын советскэ болон бусад хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудтаороно.

Тэрэшэлэн олохон колхозникууд, механизаторнууд болон хүдэлмэришэд гутал, хубсаһа оёулха гү, али фотографи, парикмахерска гэхэ мэтые байра дээрээ хэрэглэхэ аргагүйдэнэ. Энэ асуудалаар Ахын, Хойто-Байгалай, Баунтын, Курумканай болон бусад зарим аймагуудта өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй.

Улан-Удэ хотыншье мастерскойнууд, ондоошье зарим предприятинууд ажал хүдэлмэреэ досоогоо уйтан, заримдаа хуушаржа үмхирһэн, таарамжагүй байранууд соо эмхидхэнэ. Жэшээнь, «Восход» артелиин химическэ аргаар хубсаһанай эг тоорог арилгаха, хубсаһа будаха мастерской «Соведүүдэй гостиницын» эгээн доодо, газар дорохи дабхарта байдаг юм. Тэндэнь хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэ аргашье бага, үдэрынь наранай гэрэл ородоггүй. Улан-Удын горпромкомбинадай хубсаһа оёхо мастерскойнууд баһал иимэшүү байдалда хүдэлнэ. Илангаяа сабхиин мастерской соо ороходо, ходо муухай, санитарна эрилтэдэ харюусахаар бэшэ байдаг. Мүн Улан-Удын «Победа», «Коминтерн», «Труд» артельнүүдэй сабхи, хубсаһа, оёхо мастерскойнуудта таарамжатай байдал хангагданагүй. Мүн эдэ артельнүүдтэ ажалшадай захиһан хубсаһан заримдаа удаан саг соо, 1,5—2 һарын туршада оёгдонгүй хэбтэдэг байна. Тэндэхи зарим хүдэлмэришэд танил талаяа харадаг, нийтын хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө хандадаггүй байха юм. Жэшээнь, Улан-Удын «Восход» артелиин хүдэлмэришэн, часы заһабарилдаг мастер Новицкий зоной захил дүүргэхэдээ хайша хэрэгээр хандана. Хүнэй часы заһабарилаад, олонхи ушарта мүнгэнэй квитанци бэшэдэггүй, мүнөө квитанци үгы байна гэхэ мэтээр хэлээд үнгэргэдэг.

Ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтые саг болзортонь хангаха гэһэн парти, правительствын заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг партийна, советскэ эмхи зургаануудай гол зорилгонуудай нэгэн мүн.

Б. Доржиев.

Зорилгонуудаа хэлсэбэ

...энээр һунгагда... аймагай Сове... сесси боложо, ...хэлэй асуудал...һаа гадна, саа...хи зорилгонууд ...йдаа депута... зубшэн хэлсэ... Баргажанай аймагай Соведэй депутадаар оло дахин һунгагдажа байһан нүхэр А. Н. Номолов сессие баяр баясхалангай оршон байдалда нээгээ.

Тэрэшэлэн «КПСС-эй XXI съезд болон Соведүүдэй зорилгонууд», «һунгагшадай захяа бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые баталалга» гэһэн асуудалнууд ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Л. Янушевская.

Долоон жэлэй түрүүшүүл

БЭЕЛҮҮЛЭГДЭҺЭН ХҮСЭЛ

Тала дайда саһан дэгэлээ нэмэржэ, гол горхонууд мүльһэн хүнжэлөөр хушагдаад, жэлэй дүрбэн сагай эгээн утань гэгдэдэг үбэлэй үе эхилээд байба. Саһата үндэр сарьдаг уула ээһээ баглайран гараһан туулган хара үүлэнүүд бөөгнэрэлдэн, Зэдэ голой хойто бэеын шэлэнүүдэй саагуур суба субаһаар далда ороно. Январиин янгинама хүйтэн һалхин хэды хүсэлбэшье, тэрэниие туужа захадань гаранагүй.

Эгээл энэ һарын нэгэ үдэр «Улаан Бургалтай» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын түбэй тосхон—Дээдэ Бургалтайн хоёрдохи фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, һаалишадай хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байгаа һэн. Нэгэ зариманиинь үндэр томо башни соохи хоншуухан үнэртэй кукурузын силос онгилжо, нүгөөдүүлынь тэрэниие дүүжэн харгыда ашаад, үнеэдэй байрада абаашажа, ханын хажуугаар жэрысэ һубарилдаһан кормушканууд соо хубаарилан хэнэ. Тэдэнэр бултадаа ажалша бэрхэ янзатай, шумуухан, шамдагай түргэн хүдэлнэд. Тиигэбшье тэдэнэй дундаһаа марялиг сула бэетэй, ялалзаһан хара нюдэтэй залуухан хүбүүн бүришье илгарна. Тэрэнэй аса абаад, арбаад килограмм шэмэтэ тэжээл силосэй башниин оёорһоо шэдэжэрхихыень харахада, сортоотойхон хүн гэжэ таажа ойлгомоор. Нээрээшье хожомынь мэдэхэдэ, энэмнай тус фермын эгээл залуу, эрхим түрүү һаалишан Жимбэ Жимбеевич Лубсандашиев байгаа.

Үнеэ һаалганай һүүлээр үдэшын һаам тушаажа байхада, мүнөөхи хүбүүнэй алишье шамбай басаганһаа, дуршэлтэй эхэнэрһээ бага бэшэ һү һаадаг байһыень мэдэбэбди. Уулзажа хөөрэлдэхэдэ, Жимбэ Лубсандашиев үеынгөө нүхэдһөө балайшье илгармаар бэшэ, олон үгэшэгүй, номгон зантай, урма зоригоор дүүрэн хүн байба.

—Түрүүшын үедэ бэрхэтэйшэг һэн. Арба гаран үнеэдые даажа абаад байхадаа «ажалаа яажа эмхидхэхэб, һү ехээр һаахын тула эгээн түрүүн юу хэхэб» гэжэ хүсэд мэдэдэггүй байгааб. Харин мүнөө ажаллахада урматай, ажалла гэмээр лэ болонхой,—гэжэ һаалишан Жимбэ анхан хүдэлмэрилжэ эхилһэнээ һанан, омогтойгоор хөөрэнэ.

Залуу һаалишанай эдэ үгэнүүдтэ этигэмээр. Иимэ олон үнеэдые үдэртөө хоёр—гурба дахин һааха, зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ гээшэ арбан долоотой хүбүүндэ тиимэшье бэлэн байгаагүй. Заримдаа зобохо ядахашье, хүхихэ баярлахашье ушарнууд энэ хүбүүнэй ажалда али олон дайралдаба.

...Гурбан жэлэй саада тээ, шэхэнэй үзүүр шэмхэмэ шэмэрүүн хүйтэн эгээл иимэ үдэрнүүдэй нэгэн байгаа һэн. Үбһэ тэжээл багашагаар абтажа, илангаяа малай үбэлжэлгэ гайтайхан байдалда ороод байба. Теэд бэрхэшээлнүүдһээ сухаридаггүй, түрүү малшад үнеэдэйнгээ эдеэлүүлгэ, харууһые һуладхахагүйн тула бүхы шадалаараа оролдоно. Гэбэшье гарза хохидолгүй үдэр хомор байба. Тииһээр байтар хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ тухай асуудал партиин Центральна Комитедэй Пленум дээрэ хэлсэгдэжэ, арад зоной эршэ зориг бадаруулаа. Тиин удангүй колхоз, совхоз, МТС-тэ хүдэлмэрилхын тула предприятиһаа, эмхи зургаануудһаа хүнүүд партиин уряагаар хүдөө гаража эхилбэ.

Тиихэдэ элдэб ажал дээрэ ябаһан Жимбын толгойдо үнгын олон һанал бодол түрэжэ, тэрэ «һаалишан болоо һаа, ямар хаб» гэжэ зосоогоо бодобо. Тиин эгээл иимэ мэдүүлгэтэйгээр колхозой правлени болон комсомолой эхин организацида хандаба.

...Жимбын зоримгой хүсэлые түрүүлэгшэ мэдэжэ байбашье, бага зэргэ миһэд гэн шэртэн хараха зуураа:

—Фермэ дээрэ юу хэжэ шадаха юмши? Һаалишан болгыт гэнэ гүш? Энэшье хүндэ хүдэлмэри гээшэ... Тэндэһээ тэрьелжэ, хоёрой хоорондо юумэн бү худхаарай. Сагнайш хатуухан, үбһэ тэжээл хомор.

—Би хуу мэдэнэб, Раднай Николаевич, комсомолой суглаан дээрэ хуу хөөрэжэ үгөөб,—гээд түрүүлэгшэ Яковлевай урдаһаа Жимбэ сэхэ хараад байба. Ехээр зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлһэндөө халуудажа, хамар дээрээ хүлһэ бушхуулан байһан Жимбые харахадаа түрүүлэгшэ яаха аргагүй һаалишан болохо хүсэлыень зүбшөөбэ.

Хэдэхэн хоног үнгэрөөд байхада, Жимбэ фермэ дээрэ ерэһэн арба гаран үнеэ даажа абаад, һаалишан болошоһон байба. Урда тээнь мал ажалда хүдэлжэ үзөөгүй энэ хүбүүндэ түрүүшээр бэрхэтэйшэг, хүндэшье байгаа. Теэд эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, эбтэй эетэй һаалишадай бүлэдэ оролдосотойгоор ажаллажа эхилбэ. Тэрээндэ ахамад һаалишад, зооветеринарна мэргэжэлтэд, колхозой комсомолой хүтэлбэрилэгшэд али болохоор туһалдаг байгаа. Мүн залуу һаалишан өөрөөшье мал ажал дээрэ удаан ажаллаһан һаалишадтай болон бусад түрүүшүүлтэй хөөрэлдэжэ, тэдэнэй дүй дуршалтай танилсадаг һэн. Тиигэжэ байн байтараа хүдэлмэридөө дадаһаар, үнинэй ажалладаг бусад һаалишадһаа дутуугүй ехэ һү һаадаг болобо. Тэрэ үедэ нютагай үнеэн бүриһөө 600—700 литр һү һаагдадаг байхада, Жимбэ Лубсандашиев 800—900 литр һү һаагаа, мүн даажа байһан үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлээ. Энээгээрээ залуу һаалишан һанаагаа огтошье амарбагүй, харин амжалтаяа бүри арьбадхахын тула оролдоно, үүсхэл гаргажа өөһэд хоорондоо мүрысөө улам дэлгэрүүлнэ. Тиигэжэ удаадахи жэлнүүдтэ нютагай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1150 литр һү һааһан байна.

Мүнөө ябажа байгаа ажахын жэлдэ ВЛКСМ-эй гэшүүн Жимбэ Лубсандашиев үнеэн бүриһөө үдэр бүри хахад пүүд шахуу һү һаажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Тиимэл хадань, залуу һаалишан Жимбынгээ ажалаар буурал толгойтой үбгэд хүгшэдһөө эхилээд, бага балшар наһатанда хүрэтэрөө илгаагүй бургалтайнхид омогорходог юм.

—Манай артелиин эрхим малшадай нэгэн болонхой, тэрэнэй хүдэлмэри жэшээ абамаар һайшаалтай,—гэжэ тэндэхид хэлсэдэг.

Даруу зантай Жимбэ энээгээрээшье омогорходоггүй, урдынхидаал адли үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа байдаг зандаа. Хэдыдэшье яба, энэ һаалишанай хото хорёогоороо байхыень харахат. Юумэ хэнгүй байжа шададаггүй зантай юм. Иимэ хүдэлмэришэ хүн арад зоной хэлэдэгэй ёһоор «хүн болохо багаһаа» гэһэндэл, ошон оштороо бүришье ехэ амжалта туйлаха байһаниинь лабтай.

И. Очирон.

Зураг дээрэ: залуу һаалишан Ж. Ж. Лубсандашиев.

Фотонь авторай.

Ториин аймаг.

Һайшаалтай үүсхэл

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Зэдэ) шубуу олоор үсхэбэрилхэ арга боломжотой. Борьёогой эхин һургуулиин пионернүүд, һурагшад энэ хабарһаа эхилэн түрэл колхоздоо мяха абалгаар туһа нэмэри хүргэхын тулада 500 толгой дальбараа үсхэжэ, колхоздоо тушааха гэһэн уялга абаба.

Ц. Сагалеев.

Кино харуулга гуримшуулагдаба

Урда жэлнүүдтэ Закаменай аймагта 20 гаран киноустановко хүдэлдэг байгаа. Кинокартинануудые нэгэ газарһаа нүгөө газарта почтоор зөөдэг байхадаа һара бүридэ гансал кинобанкануудые зөөлгэдэ 800 гаран түхэриг үлүү гаргаша гарадаг һэн. Тиихэдээ бүхы аймаг дотор 9 гара мянган түхэриг гаргашалагдадаг байгаа. Иимэ ушарһаа киномеханигууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ салингыень түлэлгэ удаардаг байһан юм.

Харин мүнөө аймагай культурын таһагай машинатай болоод байхада кинокартинануудые зөөлгэдэ тиимэ ехэ мүнгэн гаргашалагдахаяа болинхой. Гадна аймагай олонхи колхозууд болон тосхонуудаар картинанууд таһалгаряагүй харуулагдадаг болоо.

Б. Доржиев.

Хонишон басаган

Комсомолка Валентина Путункеева Ахын аймагай «Коминтерн» колхозой хонишон болоһоор үнинэй. Энэ басаган ажалда абьяастай, малша бэрхэ хүн. Тэрэнэй хараһан мал хододоо хүшэ шадал һайнтай, гарза хоролтодо оруулагдангүй үсхэбэрилэгдэдэг байха юм.

Мүнөө тэрэнэй отарада 212 толгой эрье хонид тоологдоно. Отарынь тэдэ хонид һайнаар ондо оруулагдажа байна. Хонишон Валентинын ажалые үндэрөөр сэгнэһэн ВЛКСМ-эй обком тэрэниие Хүндэлэлэй грамотаар, комсомолой Ахын айком магтаалай хуудаһаар шагнаба.

Зураг дээрэ: Валентина Путункеева.

П. Жужаев.

...эгээр 25 процент нэмэбэл, ...он жэл соо 10 миллиард хүрэ... түхэригэй аша үрэ үгэхэ юм. ...алые үргэн ехээр оньһожо...ха ябадал социализмын онсо ...эһэнь болохо байха гэжэ В. И. ... Совет засагай түрүүшын ...нүүдтэ хэлээ һэн. Мүнөөнэй до... жэл соо промышленность, хү... ажахы, барилга болон тран... дээрэхи ажал хүдэлмэрие ...жэ дээрэнь оньһожоруулһанай ...өөр хүндэ гар ажал хүүлхые ...улха зорилго табигдаба. Элек...о, реактивна техникэ, радио...и ехээр хүгжөөгдэхэ, полупро...гууд хэрэглэгдэхэ, амгалан ...этэ атомай хүсэн ашаглагдаха ...а. Ороноо электрын элшэ, хү... түхээн хангалга хадаа ажал ...дбэриин, эрдэм техникын та... коммунизмын үндэһэ һуури ...уулха зорилгонуудые шиидхэ... шухала онол арга болохо юм.

...958 ондо үйлэдбэрилэгдэһэн ...рын элшэ, хүсэн 1913 онойхи... 124 дахин ехэ боложо, 233 мил...д киловатт-часта хүрөө. Манай ... электрын элшэ, хүсэ гаргажа ...ын талаар дэлхэй дээрэ хоёр... һуури батаар эзэлэнхэй. До... жэлэй турша соо электрын ..., хүсэ үйлэдбэрилгэ 2 дахинһаа ... нэмэжэ, 1965 ондо 500—520 ...ард киловатт-час болохо бай... ГОЭЛРО-гэй түсэбөөр харааһанһаа 35 дахин шахуу ехэ ...эй хэдэ хэдэн томо электро...нуудые бариха, ашаглалгада ...ха гэжэ долоон жэлэй түсэ... хараалагданхай. Энэмнай ...н, Франциин, Баруун Герма... оршон байһан бүхы үе соогоо ...айнь бариһан, ашаглалгада ...һан электростанцинуудай ...ээдэ хүрэн алдаха байна.

Мүнөөнэй долоон жэл ороноо үргэлжэ дээрэнь электрын элшэ, хүсөөр хангаха гэһэн Ленинэй хараа бодолые бэелүүлхэ шиидхэхы шата болохо юм. Хүсэ, зөөри арьбалалгын, саг алмалгын талаар гидроэлектростанцинуудһаа тепловой электростанцинуудай дээрэ байһые хараада абажа, энэ долоон жэлэй түсэб соо тепловой электростанцинуудые түрүүшын ээлжээндэ барииха, тооень түргөөр олошоруулха, СССР-ээ электрын элшэ, хүсөөр үргэлжэ дээрэнь хангаха хүдэлмэрие гол шухала шэглэл болгон бэелүүлхээр хараалагдана.

Химиин промышленностиие хүгжөөлгэ арадай ажахын айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг болоно. Энээниие эршэмтэй түргэн дэлгэрүүлхэ гэжэ даабарита тоонуудаар хараалагданхай. Химиин туһаламжаар хэмэл утаһа гаргалга 4 дахин нэмэхэ, тэрэнэй эгээн шухала зүйл—синтетическэ утаһан 12—13 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болохо, тэрэшэлэн пластмасса, холимог смола 7 дахинһаа ехээр гаргагдаха байна. Синтетическэ шэнэ янзын хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр бүтээн гаргадаг болоходомнай, эрхим шанартай, хүнгэн сэнтэй зүйлнүүд элбэгжэхэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай техническэ дэбжэлтэ, экономикын хүгжэлтэ хангагдаха байна. Барилга хэхэдэ, илангаяа гэр байра барихада, мебель дархалхада синтетическэ шэнэ материалнуудые хэрэглэхэ угаа ехэ арга боломжо нээгдэхэнь.

Ерэхэ долоон жэл соо ороной түлишын хэрэг улам һайжаруулхын тулада нефтиин, газай промышленность үлэмжэ эршэмтэйгээр хүгжөөгдэхэ. Жэшээлэн хэлэбэл, нүүрһэ малтан абалга 1,2 дахин, нефть —2,1 дахин, газ—5 дахин нэмэхэ юм. Тиигээд байхадаа, арадай ажахыда, коммунальна ажаһуудалда шухала түлишэ гаргаша багатайгаар абадаг болохобди.

Ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунизмын үндэһэ һуури байгуулхын тула хүндэ индустрияа булюу ехээр хүгжөөхын хажуугаар, орон доторхи түүхэй эдэй шухала база болодог хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр хүгжөөхэ гэжэ хараалагдана. Долоон жэлэй туршада хүдөө ажахын продукци бүтээн гаргалгын хэмжээн 1,7 дахин нэмэхэ ёһотой. Орооһо таряа, мяха, һү, овощь, сахарай свёкло болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн абалга нилээд ехээр дээшэлхэ байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программаа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада долоон жэл соо 1 миллион үлүүтэй трактор, таряа хуряаха 400 мянга шахуу комбайн, бусад олон машина, түхеэрэлгэ тэрээндэ үгтэхөөр хараалагдана. Энэмнай хүдөө ажахыда хэгдэдэг хүдэлмэриин болзорые хорооха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулхада туһа дүхэм болохо байна. Долоон жэлэй туршада бүхы совхозууд, колхозууд, РТС-үүд электрын элшэ, хүсөөр дүүрэн хангагдаха юм.

Манай гүрэнэй экономико хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиие энэнэй урда тээхиһээ үлүү хурдан түргэн хүгжөөхөөр хараалха аргатай. Жэшээлхэдэ, капитальна хүдэлмэридэ һомологдохо мүнгэнэй хэмжээнэй долоон жэл соо 1,8 дахин нэмэхэдэнь, хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностьда—200—212 процентээр нэмэхэ байна. Тиигэһэнэй үндэһөөр арад зоной хэрэглэхэ эд товар бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо аргатайбди. Элдэб бүд, хубсаһа хунар, гутал болон ондоошье товараар хүн зоной эрилтые хүсэд бүрин хангаха зорилго табигдана. Хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг бүхы зүйл долоон жэлэй туршада 1,5 дахин тухай нэмэхэ байна. Үргэн хэрэглэлэй эдлэл үйлэдбэрилдэг 114 предприятиин барилга дүүрэхэ, 156 тухай шэнэ предприяти баригдаха болоно. Эдеэ хоолой промышленностиин олохон шэнэ предприяти, тэрэ тоодо мяха буйлуулдаг 250 шахуу, һү буйлуулдаг 1000 гаран предприяти, консервын 200 гаран завод баригдажа, бэлэн болгогдохо юм.

***

Олониитын ажалай бүтээсые улам улам дээшэлүүлхэ гэһэн Ленин багшын захяае бэелүүлхэ хэрэг угаа ехэ удхашанартай гэжэ Коммунистическэ партимнай тоолодог. Юундэб гэхэдэ, энэмнай ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунизмын үндэһэ һуури байгуулха, капитализмтай мүрысэһэн экономическа мүрысөөндөө бидэнэй илалта туйлаха зайлашагүй шухала эрхэ нүхэсэл болохо байна. Социализм гээшэмнай өөрынхеэрээ, өөрын, совет онол аргануудаар ажалай эгээн ехэ бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэл бэелүүлхэ ёһотой гэжэ В. И. Ленин заһан байгаа. Предприятинуудтаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула капиталистнуудай хэрэглэдэг аргануud: бэсэр һайн, тэсэбэритэй хүдэлмэрилэгшэдые зорюута шэлэн абаад, тэдэнэй хүсыень шабхажа хүдэлгэдэг, тамир тэнхээснь барадаг, сагһаа урид үтэлхэ, үхэхэ ябадалда хүргэдэг аргануud манай обществодо тон харша байна. Манай ороной ажалшад өөрынгөө обществодо, өөһэдтөө хүдэлдэг, тиимэһээ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодог юм. Хүнүүдэй ажалые бүри хүнгэн, бүри бүтээсэтэй болгохын тулада СССР-тэмнай шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгдэдэг.

Манай орон олониитын ажалай бүтээсын ургаха эршэ темпээр капиталистическэ оронуудые уридланхай ябана. Гэбэшье ажалай бүтээсын хэмжээнэй талаар США-һаа үшөөл гээгдэжэ байһанаа мартажа болохогүй. Промышленна продукциин бүхы нэмэлтын дүрбэнэй гурбан хубиие ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр туйлаха гэжэ хараалагдана.

Эдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэхын тула үйлэдбэридэхи хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэл, техническэ эрдэмые улам дээшэлүүлхэтэеэ хамта шэнэ техникэ дэлгэрүүлхэ, ажал хүдэлмэреэ үргэлжэ дээрэнь автомадаар зэбсэглэн оньһожоруулха, түхеэрэлгэ һэльбэн шэнэдхэхэ, технологиие улам нарижуулан һайжаруулха, предприятинуудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо, ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалнуудаар партиин хараалһан программые бэелүүлхын тулада хүсэлэлгэ гаргаха шухала.

Долоон жэлдэ дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдаһан ажалай бүтээсын хэмжээнэй хахадһаа ехэнь шэнэ техникэ хэрэглэһэнэй үндэһөөр туйлагдаха ёһотой. Бодото дээрээ энэмнай ямар удхатайб гэхэдэ, 1959—1965 онуудта арадай ажахын бүхы һалбаринууд техническэ талаараа шэнэдхэн зэбсэглэгдэхэ болоно.

Олониитын ажалай бүтээсэ ургахадаа, обществын баялиг арьбадхагдахадаа, салин хүлһэ нэмээхэ, салин хүлһэнһөө абтадаг налогуудые болюулха, үхибүүдээ ясли, сад, интернат-һургуулинуудта байлгажа хүмүүжүүлдэг хэрэгые улам һайжаруулха, үндэр наһатай бологшодто анхарал ехээр хандуулха гэхэ мэтээр обществын гэшүүдэй эрилтые бүри хүсэд дүүрэнээр хангахаһаа гадна, хүдэлмэриин үдэрые саашадань хороожо, сүлөө саг бүри ехэ болгохо, ажалшадай соёл болбосоролой, бэе махабадай хүгжэлтын бүрин хүгжэхэ шухала эрхэ нүхэсэл хангаха байна.

***

Ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар коммунизмын үндэһэ һуури байгуулагдахадаа, Советскэ Союзай агууехэ түүхэтэ илалта туйлагдаха. Социалистическэ байгуулалтын үедэ ажалай гайхамшаг баатаршалга гаргаһан манай совет хүнүүд КПСС-эй XXI съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые дүүргэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэхын тула оролдолго хэшээл гаргахань лабтай.

Долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонууд соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлжэ, ажал үйлэдбэриин, эрдэм техникын талаар манай орон дотор коммунизмын база байгуулхаар социалистическэ экономикын асари ехэ дэбжэлтэ туйлаха байһандаа Коммунистическэ парти, бүхы совет арадай батаар этигэнэ.

А. ПОЛЬЩИКОВ,
экономическа эрдэм ухаанай кандидат.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

КОММУНИС ПАРТИМНАЙ

Үгэнь А. БАРТАНОВАГАЙ *Хүгжэмынь А. КАРПОВАЙ*

Ангир шара нарамнай
Алтан дэлхэйе гэрэлтүүлнэл,
Алдарта Коммунис партимнай
Ажалша зоноо гэгээрүүлнэл!

Уужам дэлюун дэлхэймнай
Ургы ногоо надхуулнал,
Арадаа хүтэлдэг партимнай
Амгалан байдал мандуулнал.

Баян Байгал далаймнай
Бурят нютагым шэмэглэнэл,
Баатар солотой партимнай
Баран зоноо жаргуулнал!

Декадын болохо болзор тухай

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан гаргаһан тогтоолой ёһоор, Бурядай искусство, литературын декада байгша оной ноябрь һарада Москвада болохоор шиидхэгдэбэ. Энэ декадада манай республикын оперо, баледэй, бурят болон ород драмын театрнуудай, гүрэнэй филармонии коллективүүд хабаадалсаха юм.

Ленинэй ордента гүрэнэй оперо, баледэй театрын коллектив ниислэл хотын ажалшадта «Анда нүхэд» гэжэ композитор Д. Аюшеевэй зохёоһон оперо, композиторнууд Ж. Батуев Б. Майзель хоёрой зохёоһон «Инаг дуранай түлөө», композиторнууд Б. Ямпилов Л. Книппер хоёрой—«Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ баледүүдые, мүн ородой классикаһаа Бородинай «Князь Игорь» гэжэ оперо харуулха байна.

Мүн бурят, ород драмын театрнууд, гүрэнэй филармони шэнэ зохёолнуудые харуулха юм.

Бурядай уран зохёолшод һүүлэй үедэ бэшэһэн зохёолнуудаа олоной үзэмжэдэ табиха түсэбтэй.

Гадна гоёон шэмэглэлгын, гар уралалгын һонирхолтой зүйлнүүд декадада абаашагдаха байна.

Үндэр наһатадай эрмэлзэл

Хабарай түрүүшын һара—мартын наран игаажа, хада уулануудай оройгоор харлаад, нуга һужаагууд соогуур һайрамай уһан урдажа эхилбэ. Эгээл энэ үедэ колхоз, совхозуудаар сабшалан хадаланаа уһалалгын халуун хаһа ерэдэг юм.

Ута түриитэй резинэ сабхинуудые үмдэһэн, гартаа хүрзэ, лом барингхай хоёр үбгэдэй уһанай канава зубшан ябаха харагдана. Эдэмнай Мухаршэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой 4-дэхи комплексно бригадын үндэр наһата колхозни-гууд Будажап Доржиев Цыдып Дашицыренов хоёр гээшэ.

— Шэнэ-Хотоной адагай сабшалан дээрэ һайн хүсы үбһэн ургадаг гээшэ,—гэжэ Б. Доржиев хөөрэнэ. —Юрэдөөл һайн уһалаа һаа эндэһээш гектарай 13—15 центнер гарахал байха.

— 20 гаран центнер абаа һаамнай бүришье һайн һэн, теэд энэмнай манһаал дулдыдахал юм аабза,—гээд Ц. Дашицыреновынь нэмэнэ.

Иигэжэ хөөрэлдэн ябажа, бригадын хоёр үндэр наһатад үдэр бүри һайрамай уһаар сабшаланаа уһална.

Хамтын малда элбэг тэжээл бэлдэхын тула үндэр ногооной ургасын түлөө тэмсэн ябаһан эдэ хоёр колхознигуудай эрмэлзэл ехэ һайшаалтай.

Г. Лубдон.

Колхозууд хамтарна

Имагтал томо ажахынууд арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шадаха аргатай гэжэ партиин XXI съезд дээрэ хэлэгдэһэн байна.

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүд хүрэтэр ажахыгаа хүгжөөхэ арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шададаггүй байгаа. Бэлшээри, сабшалангай газар багатай дээрэһээ үдэжэ байһан адуу малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хангажа шададаггүй байһан юм. Харин хүршэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозынь сабшалан, бэлшээри элбэгтэйшье һаа, мал үсөөнтэй байгаа.

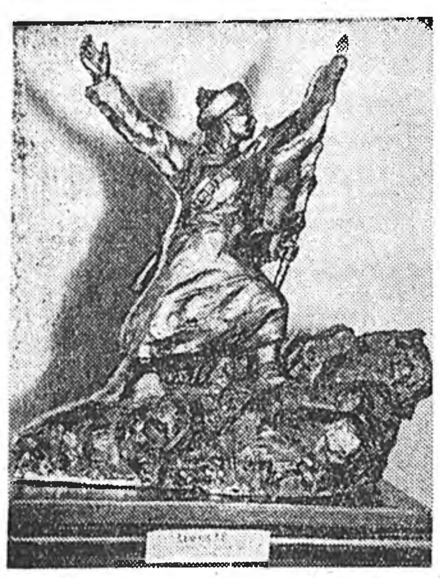
Эдэ дутагдалнуудые хараадаа абажа, ажахыгаа саашадань эрид хүгжөөхэ зорилготойгоор дурсагдаһан хоёр колхоз хамтаран томодхогдобо. Колхозой түрүүлэгшээр нүхэр Иринчеев һунгагдаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Табангуудай комплексно бригада Калининай нэрэмжэтэ колхозтой нэгэдэбэ.

Л-Д. Гомбоев.

УРАН ДАРХАШУУЛДА АЛДАР СОЛО!

Уран гартанай хэһэн, бүтээһэн гоё һайхан зүйлнүүдые харуулһан выставкэ Улан-Удэдэ нээгдэһээр үнихэн болобо. Урда сагайшье, мүнөөнэйшье урашуулай хэһэн, республикын элдэб нютагуудһаа суглуулагдажа, эндэ табигдаһан юумэнүүдые харахада, барагдашагүй ехэ баяр, омогорхол түрүүлнэ.

«Совет засагай түлөө».

Эдээнииие хаража, сэдьхэлээ ханажа ябахадаа, һанагдаагүй һайхан бодолдо абтажа, манай элинсэг хулинсаг эсэгэнэр, эжынэрһээ эхи абажа тодорһон урданай уран дархашуулай дурасхаалай үмэнэ һүгэдэнэбди. Мүнөөнэй урашуултай уулзажа, омогорхолой, магтаалай һайхан үгэ тэдээндэ хэлэхэ, бүри ехэ амжалта юрөөхэ дурамнай хүрэнэ.

Хэжэнгын колхозник, мүнөө 78 наһатай Содном Бадеевэй модо һиилэжэ, уран бэрхээр дархалһан зүйлнүүд ехэ һонирхолтой. Энэ дарханай модо зүйжэ, няажа бэшэ, харин бүхэли модо һүүшээр түнхижэ, хутагаар зорожо, һиилүүрээр һиилэжэ хэһэн колхозой хонишониие, табан хушуун мал харахада баян дэлгэр, уужам һайхан нютагууднай бидэндэ туяаран харагдажа, сэдьхэлдэмнай омогорхол түрүүлнэ. Заанда һундалданхай хоёр хүниие харахадаа, Энэдхэг орон, тэрээнэй шэн габьяата арадууд һанаандамнай ороодхино. Дулаан гэгшээр хубсаланхай хүнэй оро унаад, шадал соонь гүйлгэжэ ябаха байдалтай, хүйтэниие «бүхэд бажууһан», манай ороной хойто хизаарай бахим шииираг хүнүүдые һанаадхинабди.

Улан-Удын гэрэй эзэн эхэнэр А. Ивановагай үнгын утаһаар логшоһон зүйлнүүд бүхэли ханын хахадые эзэлнэ. Тэрээнэй логшоһон элдэб сэсэгүүд илангаяа һайхан байжа, хабар, зунай сагые, хүхын донгодооие һануулан, сэдьхэл эльбэнэ.

Алталжа, мүнгэлжэ хэһэн үзэсхэлэн һайхан зүйлнүүд выставкэдэ нилээд ехэ һуури эзэлнэ, харагшадай дура буляана. Ондоо тээһээ ерээшэд эдэ юумэнүүдые илангаяа ехээр һонирхон харадаг, зурагыень буулгажа абадаг гэжэ тэндэхи хүдэлмэрилэгшэд хөөрэнэ. Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ: алташа, мүнгэшэ дархашуул манай арадай дунда урданшье олон байгаа, мүнөөшье олон. Тэдэнэй хэһэн хэтэ, хутага, бэһэлиг, бугааг, һиихэ, даруулга, шэмхүүргэ гэхэ мэтын зүйлнүүд гайхалтай уран гоёор, нарин нягтаар хэгдэнхэй.

Санагын дархашуул тухай онсо тогтохо дуран хүрэнэ. Выставкэдэ хабаадаһан алташа, мүнгэшэ арбаад дархашуулай дундаһаа гурбаниинь Закаменай аймагай Санага нютагай байшаба. Хэд гээшэб гэхэдэ: залуухан Р. Д. Нохоров, суута эхэнэр дархан Долгор Логинова, Дымбрыл Садаевич Бадмаев гэгшэд болоно. Эдэнэр бултадаа уг дамжаһан дархашуул юм ха. Эдээнэй хэһэн юумэнүүдые харахада, нэгэниинь нүгөөдэһөө һайхан. Нүхэр Логиновагай мүнгэ хилгааһан шэнги нариихан болгоод, тэрээгээрээ тон нариихан ооһор хэһыень, гоёор һиилэһэн бэһэлигтэ толотомо эрдэни шулуу хоноон һуулгаһыень харахада, ехэтэ баясамаар! Яаһан гайхалтай бэрхэ дархан гээшэб! Тэрээнэй

«Колхозой хонишон», «Дулаан орондо», «Хүйтэн хизаарта».

хэһэн бэһэлигүүдые магазинда, жэшээнь, байгаа һаань, ямаршье эхэнэрнүүд буляалдажа абаха гэжэ һанаштай. Нүгөөдэ хоёройншье хэһэн юумэнүүд баһал магтажа, эрхы хүргөөя ёдойлгомо һайнууд даа! Залуу дархан Нохоровой шэнэ удхатай юумэ дархалдаг боложо байһаниинь тон һайшаалтай. Тэрээнэй мүнгөөр хэһэн, эб найрамдалай гулабхаатай кубогынь олондо һайшаагдана. Санагын дархашуул! Таанарай дархалжа бэйхые хараха, хөөргыетнай даража һуугаад, сэдьхэлыетнай баясаама, таанарые алдаршуулма дуу дуулаха дуран хүрэнэ!

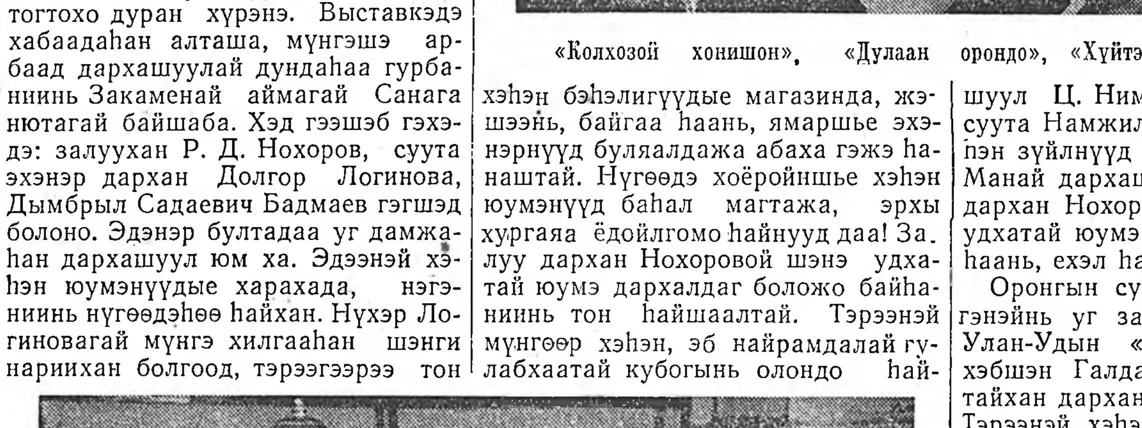
Бусад мүнгэшэ, алташа дархашуул Ц. Нимаева, П. Намсараев, суута Намжилон болон бусадай хэһэн зүйлнүүд мүн лэ магтуулмаар! Манай дархашуул бултадаа залуу дархан Нохоровой жэшээгээр шэнэ удхатай юумэ дархалалсадаг болоо һаань, ехэл һайн байгаа.

Оронгын суута дархашуулай нэгэнэйнь уг залгажа ороһон, мүнөө Улан-Удын «Механлит» заводой хэбшэн Галдан Ленхобоев гайхалтайхан дархан байһанаа харуулба. Тэрээнэй хэһэн бурят стол, модон домбо, модон аягануудые харахада, нээрээһээл урмашамаар даа!

Л. С. Даниловай гипсээр хэһэн, «Соведүүдэй засагай түлөө» гэжэ скульптура удха ехэтэй. Тэрээнэй, мүн Л. Е. Гергесовэй бүтээһэн зүйлнүүд олониие һонирхуулна. Олзоборилгын зарим артельнүүдтэ логшоһон зүйлнүүд, гоёожо шаажан гүйлгэһэн амһарта олоор табигданхай. Логшогдоһон зүйлнүүдынь хэтэрхэй олон, заримдаа һуури эзэлүүлхын тула табигдаа гү гэжэ һанамаар.

Тобшолон хэлэхэдэ, энэ выставкэ харагшада һайн һайхан бодол, Эхэ оронооро омогорхохо сэдьхэл түрүүлэн байгуулна.

Ш. Нимбуев.

Бурят стол, модон домбо, аяганууд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ партийно-правительственна делегаци Будапештһээ мордобо

БУДАПЕШТ, мартын 24. **(ТАСС-эй корр.).** КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, секретарь нүхэр А. Б. Аристов түрүүтэй советскэ партийно-правительственна делегаци Москва бусахаяа мүнөөдэр Будапештһээ гараа. Венгриин Советскэ Республикын 40 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ делегаци хабаадалсаһан байгаа.

ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВНР-эй правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, правительствын гэшүүд, социалистическэ оронуудай дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор советскэ айлшадые мордохуулхын тулада Будапештын Ферихельдскэ аэродром дээрэ ерээ. Делегациие мордохуулхын тулада Венгриин ниислэлэй олон түмэн түлөөлэгшэд аэродром дээрэ мүн лэ ерэһэн байна.

Айлшадай мордохын урда тээ митингын болоходо, нүхэд А. Б. Аристов Янош Кадар хоёр үгэ хэлээ.

Митингын һүүлээр А. Б. Аристов делегациин гэшүүд Н. В. Попова, А. А. Мюрисеп, И. М. Ваш ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүдтэй, ВНР-эй правительствын гэшүүдтэй, дипломадуудтай делегациие мордохуулхаа ерэһэн ажалшадтай хани халуунаар гараа барилсаа.

Тиигээд делегациин гэшүүд болон парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд самолёт тээшэ ошоно. Үшөө дахин гараа барилсаад, суларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро совет айлшад самолёдто һууба.

Хэдэн минутын үнгэрөөд байхада самолёт хабарай арюун тунгалаг агаарта ниидэн гаража, Москва тээшэ шэглэн ябаа.

А. Семенов.

Верховно Соведэй хэдэн депутадууд Англиһаа нютагаа бусаба

ЛОНДОН, мартын 24. (ТАСС). М. А. Суслов түрүүтэй, СССР-эй Верховно Соведэй хэдэн депутадууд англо-ородой парламентска комитедэй уряалаар Англида айлшалаад түрэл ороноо бусахаар «ТУ-104» самолёдоор мүнөөдэр гараба.

Эйзенхауэр Макмиллан хоёрой хэлсээн дүүрэбэ

ВАШИНГТОН, мартын 24. **(ТАСС-эй корр.).** Англиин премьер-министр Макмиллан, США-гэй президент Эйзенхауэр хоёрой түгэсхэлэй уулзалга үсэгэлдэр Сагаан байшан соо боложо, хэлсээниинь дүүрэһэн байна. Энэ хэлсээндэ Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ллойд, США-гэй гүрэнэй секретариин уялгые дүүргэгшэ Гертер, бусад дээгүүр тушаалтай хүнүүд али али талаһаа хэлсээндэ хабаадалсаһан байха юм. Хэлсээнэй дүүрэхэдэ ямаршье коммюнике толилогдоогүй.

Хоёр талын түлөөлэгшэдэй хэһэн мэдүүлгэнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ: Макмилланай Москвада аяншалга, Советскэ Союзай мартын 2-ой ното, Берлин болон Германи тухай асуудал, Европодохи сэрэгүүд болон буу зэбсэгэй хэм хэмжээе «мүнөө байһан хэбээрнь үлөөхэ» тухай асуудал, буу зэбсэг хурааха талаар юрэнхы асуудалнууд, ядерна зэбсэг туршалга болиулха тухай асуудалаар Женевэдэхи зүблөөн, Дүтын болон Алас Дурна зүгүүдтэхи байдал, англо-американска худалдаа наймаанда хамаатай экономическа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Хоёр талын түлөөлэгшэдэй пресс-конференци дээрэ хэһэн мэдүүлгэнүүдһээ харахада, эдэ асуудалнуудай олонхинь тон юрэнхыгөөр хэлсэгдэһэн байха юм. Советскэ Союзай мартын 2-ой нотодо үгтэхэ харюу зүбшэн хэлсэлгэ нилээд ехэ сагые эзэлһэн байна. Хэлсээнэй үедэ ту[...]лагдаһан гансахан лэ тодорхойшо шиидхэбэринь гэхэдэ, уласхоорондын хойшолуулашагүй шухала асуудалнуудые, хамагай түрүүн Берлин тухай, Германиин хоёр г[...]рэнтэй эбэй договор баталха тухай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада правительствонуудай толгойлогшонорой зүблөө зарлаха тухай СССР-эй дурадхалнуудта хоёр ороной үгэхэ харюу тухай Эйзенхауэр Макмиллан хоёр «юрэнхыгөөр» үгэсэ ойлголсоһон байна.

Юун гэжэ үгэеэ ойлголсоһон т[...]хайнь корреспондентнүүдтэ та[...] бари үгэхэһөө алишье делегаци түлөөлэгшэ арсаа.

США-гэй болон Англиин түлөөлэгшэдэй мэдүүлгэнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы шахуу асуудалаар ям[...] нэгэн тодорхой шиидхэбэри гаргадаагүй.

Макмиллан Вашингтонһоо бусаба

ВАШИНГТОН, мартын 24. (ТАСС). Англиин премьер-министр Г. Макмиллан, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд США-гэй президент Эйзенхауэртэй хэлсээ хэжэ дүүрэһэнэйнгээ һүүлээр, Вашингтонһоо Лондондо бусахаяа мүнөөдэр самолёдоор гараа.

Атомай радиациин талаар ООН-эй научна комитедэй сесси

ЛОНДОН, мартын 24. (ТАСС). Радиоактивна үнэһэ шандаруугай унажа аюул тохёолдуулха ябадалай шангадажа байһан тухай атомай хүсэнэй талаар Америкын комиссиин мэдээсэлые зүбшэн хэлсэхын тулада эрдэмтэд-экспертнүүд ООН-до хаамал заседани хэһэн байна гэжэ «Ньюс Кроникл» газетын Нью-Йоркдохи корреспондент мэдээсэнэ.

Холбоото Штадуудай элидхэлэй текст хүсэдөөр толилогдоогүй.

Нарин шалгалта гаража, бага болгогдоод толилогдоһон элидхэл соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Атомна туршалгаһаа уламжалан бии болодог бодос—стронций-90 гэдэг туршалга хэһэнэй һүүлээр хоёр жэл болоод байхада, газар дээрэ унадаг гэжэ урда тээнь тухайлагдадаг байгаа һаа, харин мүнөө долоон жэл болоод байхада газар дээрэ унаха гэжэ тодорхойлогдоһон байна.

Энэ мэдүүлгэ толилхыень атомай хүсэнэй асуудалнуудаар конгрессэй нэгэдэмэл комиссиин вице-түрүүлэгшэ Клинтон Андерсон баадһан байгаа. Эдэ мэдээнүүдые олондо мэдүүлжэрхиһэнэйнь түлөө о[...]роный министерствые Андерсон хурсаар шүүмжэлһэн байха юм.

Атомай радиациин талаар ООН-эй научна комитедтэ 15 орон түлөөлэгдэнхэй. Энэ комитет политическэ асуудал зүбшэн хэлсэхэ ё[...]гүй, харин хүнэй бэе махабадай оршон тойроной газар уһануудые радиаци ямараар нүлөөлдэг бэ[...] гэһэн асуудал имагтал хаража үз[...] ёһотой юм. Гэбэшье атомай хүсэнэй талаар комиссиин өөрын материалые толилоошьегүй һаа, советскэ делегадууд энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ лаб табиха [...]гаа.

Ирагай премьер-министр Касем үгэ хэлэбэ

БАГДАД, мартын 24. (ТАСС). Курдануудай Ноуруз (хабарай үдэр) гэжэ национальна һайндэр үсэгэлдэр боложо, Ирагай премьер-министр Касем тобшо үгэ хэлэһэн байна.

Ирагай гадаадын политика болон орон дотороо, мүн хүршэ оронуудтаа колониализмые зайсуулха талаар Ирагай правительствын үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай тогтоходоо, Касем иигэжэ хэлээ. Арадууд хүсэд эрхэ сүлөөгөөр хүгжэхэ ёһотой. Орон доторхи засаг түрэ арадай дундаһаа [...]гуулагдаһан, арадай аша туһын [...]лада оролдодог правительствын мэдэлдэ байха ушартай юм.

Иимэ республика өөрынгөө по[...]тикые ООН-эй Уставта, Бан[...]гын конференциин шиидхэбэринүүдтэ зохилдуулан бэелүүлхэ [...]гэтэй.

Алжирта шуһата дайн байлдаан замханагүй

ПАРИЖ, мартын 24. (ТАСС). Франциин сэрэгүүдэй, Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин отрядуудай хоорондо үдэр бүри боложо байһан тулалдаанууд эндэхи дайн байлдаанай бүри ехээр шангадажа байһые гэршэлнэ гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Буир, Гуно шадар һүүлэй хоёр суудхын турша соо болоһон байлдаанай үедэ 200 шахуу алжирхид алуулаа.

Алжиртахи Франциин сэрэгүүдэй штабай коммюнике соо иигэжэ [...]лэгдэнэ. Мартын 16-һаа 22 хүрэтэр болоһон байлдаанай үедэ 782 алжирайхид алуулаа. Коммюнике соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, Франциин сэрэгүүдһээ 26 хүн алуулһан ба[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информация—35-14, культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов; корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00994. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 48